

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.

Pe un um.

Pe o lună . . . 2 .

Nrul de Duminică

pe un an . . . 4 Cor.

Pentru România și

America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-

mania și străinătate pe

an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la administra-
ție
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fi
Manuscrise nu se ma-
notază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Un succes al politicii naționale.

Noi românii sântem astăzi cuprinși de un simțimânt pe care de multă vreme nu-l am avut. Timpurile, când noi așteptam să vedem mâna ocrotitoare a Împăratului sânt așa de îndepărtate încât puținii din cei ce ne aflăm astăzi în viață le-au petrecut. Două generații de oameni s'au schimbat de-atunci și societatea românească, care astăzi e în putea vieții, cunoaște acele timpuri numai din cartea istoriei. Pentru aceea ne punem mereu și din nou întrebarea: oare nu ne înșelăm? Oare întradevăr să sosească timpurile, când poporul român va putea și el să răsuflă după atâtea mari și lungi suferințe? Soarta omului și a poporului este în mâna lui Dumnezeu. După prev. de ile omenesți însă nu putem să ne înșelăm în judecarea situației actuale politice, când o considerăm ca prevestitoare unor timpuri mai bune.

Nu membrii guvernului ne inspiră nouă aceasta încredere, nu persoanele lor ne îndeamnă să judecăm astfel. Cei mai mulți din actualii miniștri sânt din contra barbați, cari fie prin clasa socială la care aparțin, fie prin trecutul lor nu ne atrag nici decât spre ei. Doi din ei au colaborat chiar cu zel la șovinismul guvernelor trecute, unul ca ministru de interne, altul ca procuror general și nu pot reclama dela noi decât iertarea creștinească pentru fărde — legile săvârșite. Singur contele Khuen, capul guvernului, stă înaintea noastră ca

homo novus, a cărui mână până acum n'a fost amestecată în faptele de asuprire ale timpurilor trecute. Ca vița germană, ca descendent al unei familii d'stinsse tiroleze, ca om de încredere al Împăratului contele Khuen n'are nici un titlu, care ne-ar respinge de persoana sa. D spre activitatea sa în Croația știm numai că ea a fost împaciuitoare și săvârșită tot ca om de încredere al Împăratului.

Tot aceasta însușire a sa apropie astăzi pe români de dânsul și de guvernul compus de dânsul. Ceea ce este însă și mai important contele Khuen s'a apropiat și el de noi românii tot ca om de încredere și ca mandatar al Majestății Sale. Din puncte de vedere tactice convorbirea sa cu unul din reprezentanții parlamentari ai românilor a fost tainută. Pentru masele mari ale poporului român cu ințele rostite în aceasta convorbire de mandatarul Împăratului ar fi fost o adevărată mângâiere, dacă ar fi străbătut până la ele. Nu numai mângâiate ar fi fost aceste mase, ci și satisfăcute totodată. Căci mai ales lor este a se mulțumi că politica noastră a trecut fără șovăire prin ispitele mari ale șovinismului.

Nu guvernul deci ne face să așteptăm timpuri mai bune, ci razele speranței noastre purced dela înălțimea tronului. Este o notă caracteristică a politicii noastre naționale că noi românii nici n'am așteptat cândva ca din altă parte să ne vină scăparea decât dela Împărat. Ne-am zis totdeauna că este peste putință ca interesele dinastiei și ale împărăției să fie compatibile cu o po-

litică asupritoare și de neîndreptățire. Am combătut totdeauna șovinismul unguresc nu numai fiindcă interesele noastre culturale erau greu atinse, ci fiindcă eram convinși că apărând interesele noastre apărăm totodată și pe ale dinastiei și ale împărăției. Opoziția noastră a cuminat în prezentarea unui memorandum Împăratului, cea mai grandioasă și mai impunătoare manifestație politică a românilor dela timpurile revoluționare încoace. Poporul român dorea ca prin acest act al său, Capul împărăției să fie informat despre cele ce se petrec în țară. Sfetnicii, cari încunjurau Tronul ascundeau adevărul, și inimile calde ale unui popor credincios dinastiei și patriei au fost înălțate de gândul de a străbate și ul acelor sfetnici și a se apropia cu adevărul de Părintele lor bun și amenințat de primejdii.

Am fost aruncați în temniți pentru aceasta faptă credincioasă, am fost alungați peste hotare ca niște nemernici fiindcă am ținut la țară și împărat, dar adevărul a găsit calea pentru ca să ajungă acolo unde noi românii doream ca să ajungă, și astăzi avem satisfacția a afla din gură autorizată că împăratul-rege cunoaște și știe întreg amarul nostru.

Dar nu numai pe acest cuvânt, șoptit numai la ureche, ne răzmăm noi când deschidem inima noastră încrederii, când sperăm a simți în curând mâna ocrotitoare a împăratului. Ne întemeiam pe fapte desăvârșite. Ordinul împărătesc din tabăra militară din Galizia, ne sună și astăzi în ureche ca un puternic »Stai!« la adresa șovi-

Lupul alb.

De Victor Eftimiu.

Așa-i ziceau sătenii. Era un câine mare, mai mult cenușiu decât alb, care păzea turma de oi a mănăstirii Precista. Il întâlneam adeseori pe dealurile din dosul mănăstirii, în câte-o pădurice, în vii, în alunișul muntelui Lescata și în matca Povrocului secat. Numai vedeam o pată cenușie desprinzându-se de pe câte-o stâncă, ori de printre verdețuri, și alergând spre ruine cu gura căscată, ochii sticloși. Avea privirea îndârjită, glasul răgușit. Decum mă zărea, începea să urle și se repezea la mine. Il goneam cu pietre, il amenințam cu pușca, dar el lătra mereu și glasul răgușit i-se prefăcea într'o schelălăială ascuțită; vâile răsunau asurzitor și totdeauna când lătra el, auzeam undeva departe, cum se rostogolește pietrișul pe vr'o coastă.

Mult m'a necăjit pe ruine câinele acesta, mai acum patru ani, când umblam la vânat în jurul mănăstirii Precista, dela poalele Gramozului. Odată se apropiase tare și parte mi-ar fi sfâșiat piciorul, dacă nu-i umpleam gura de sânge, cu patul puștii. Din ziua aceea, mă ura și mai mult. Imi cunoștea bubuitura puștii parcă, așa de repede venia, ori unde aș fi fost.

Lupul alb era un câine sălbatec, mare la trup, cu părul plin de noroi, cu labele groase. Avea gâtul țapăn, ca lupii și adeseori, mânca iezi d'ai mănăstirii și-a doua zi, ducea pe cioban la rămășițele stărvului și urla, ameni țând lupul închipuit.

Și ciobanii și călugării, știau de șiretenia dulăului, dar il țineau la turmele mănăstirii, căci dacă se ospăta din când în când cu câte un ied,

scăpa deseori oi și capre din gura lighioanelor sălbatică. Se luptase de multe ori cu lupii și nu odată li răzbise. Luptele acestea il învrăjbisera și-i umpluseră ochii cu lumini violene, crunte. Ura pe toți străinii, și de multe ori, sfâșiasse zeghea vr'unui cioban cuțovlah coborât din munte spre târg și rătăcit pe potecile dela marginea Povrocului, ori mușcase pe vr'o babă care fura alune din pădurea satului.

Fiindcă drumurile mele tot în jurul mănăstirii se învrăteau în vara aceea, dădeam ochii amândoi aproape n fiecare zi. Întâi mă speriasem, când l-am auzit căzând de pe o stâncă, gata-gata să-mi sară în spate. M'am gândit să-l împusc, dar cele două țevi ale puștii abia puteau răpune un iepure, dar nu și sălbăticea aceea cu pielea de un deget.

L-am fript odată, ce e drept cu alice mărunte, dar parcă le-aș fi svârșit cu mâna, așa de puțin il duruseră. Și n'avea de gând să mă lase.

Când imi era lumea mai dragă, în câte o dimineață limpede, plină de soare și de umbre deslușite, când imi era sufletul mai pătruns de frumusețea firii și de liniștea dimprejur, glasul lui urăcios venea să mă sperie, să mi tulbure tot sângele. Cu câtă poftă nu l-aș fi trimis cinci alice cât aluna între ochii aceia murdari, în gura lui roșie, cu dinți albi și ascuțiți!... Eram însă bine cu egumenul mănăstirii și de multeori, mă rugase să nu-l ucid cel mai credincios câine. Imi povestise egumenul de câteori il scăpase *Lupul alb* de tâhari, de câte ori luase la goană pe prătorii bostanului și câtă dragoste purta el turmelor trimise în pădure.

Bătrânul egumen imi vorbea de câine ca de

un prieten vechi, cam posomorât, dar bun de inimă. Imi spunea de vitejiile lui din tinerețe, și toate poveștile acestea, ascultate în curtea răcoasă a mănăstirii, în mirosul de smirnă stinsă de-acolo și în picurarea fântăneli reci, de supt icoana Sfintei Fecioare, imi veneau în minte oricâteori mă gândeam să-mi încarc pușca pentru urs și să dau bună ziua lupului alb.

O, de câte ori mi-am călcat pe inimă și m'am mulțumit cu câteva huiduleli, trimise nepoftitului tovarăș de vânătoare!

Era câte o seară de vară când numai zgomotul unui izvor își arăta ce liniște plutește peste munți și păduri, când numai câte-un noruleț însângerat arăta ce limpede și ce albastru e cerul. Umblam încet, ferindu-mă de uscături și de pietre. Pășiam tiptil, pe supt vr'o boltă de stejari și mă uitam printre crengile stufoase, să zăresc ghemul întunecat al vre unei turturele adormite. Sau mă puteam în vre un tufiș, lângă un izvor unde se adăpau potârnichele. Sau, încovoaiat ca un hoț, pân-deam de după stâncă, porumbeii sălbatici poposiți în jurul apelor sărate, dela poala muntelui Sfântului Ilie. Și în clipa când începea să-mi bată inima, și mâinile imi tremurau ridicând cocoșul, — paserile se înălțau speriate, simțind pe-aproape câinele, auzindu-l lătrăturile fioroase. Iar mie mi-se părea că se dărlmă munții, umbrele serii mă înfricoșau și tot sufletul mi-se învenea de necaz.

Odată, am dat de-o vulpe, într'o vie. Il văzusem coada roșatică orintre două vițe și o jumătate din trup într'un tufiș de mure. M'am ascuns, am lăsat o să plece și a doua zi, cu amândouă țevile încărcate cu alice mari, m'am pitulat în tufișul de mure. Vulpea n'a venit. M'am grăbit să

nismului îndrăzneț. Proiectul reformei electorale prezentat de ministrul Kristoffy, sfârșirea partidelor coaliționiste disgrățiate în neputințele lor, spulberarea kossuthiștilor în toate regiunile vântului, frângerea și a ultimelor resturi din înjgerea atât de îndrăzneată a lui Coloman Tisza, și figura aristocratului tirolez cu predicatul nobilității ungurești, cu surisul veșnic pe buze, care ține astăzi în mână frânela guvernului, sânt semne, cari nu pot să ne mai înșele asupra viitorului ce ni-se pregătește. Vechiul cuib al șovinismului unguresc este spart, și reforma electorală împreună cu celelalte transformări plănuite au să fie o garanție reală în contra formării unui nou cuib.

Aceia dintre noi români, cari, fie că se conduceau de principii politice teoretice, fie că nu cunoșteau simțirea și gândirea poporului, fie că au fost seduși de impresii momentane, și-au bătut joc de »slugărnicia« politice tradiționale a românilor, și și-au dat silințe a împinge poporul pe căi neumblate, astăzi se vor bucura și ei, că masele s'au opus năzuințelor lor. Ce ar fi astăzi de noi, când am sta alături de Kossuth, care au încurcat pe Croați, sau de Justh, care de atâtea-ori ne-a făcut semne cu degetul?

Situația în Austria În zilele din urmă s'au pus în circulație tot felul de vești despre o apropiată demisie a întreg cabinetului Bienerth, pe care nu vor să l mai sprijinească nici polonii, nici creștinii-sociali. Cercurile guvernamentale declară știrile aceste tendențioase și adaugă că forurile competente nu sânt dispuse să facă încercări noi cu o schimbare de sistem.

Situația guvernului austriac cu toate declarațiile aceste oficiale continuă a fi extrem de gravă, mai ales că toate încercările premierului Bienerth de a dobândi concursul cehilor la complectarea cabinetului său au rămas zadarnice. Premierul Bienerth a oferit din nou deputatului ceh Dr. Pacak portofoliul ministerului ceh, dar Pacak a refuzat

plec și-am auzit o într'o altă vie, lătrând întristător, în pacea largă a înserării.

A treia zi am așteptat-o iar și a venit. Dar a venit și căinele, firește. Sta cocoțat pe o stâncă, deasupra văii adânci și ținea ochii în cer, urlând a mort. Li era necaz că nu poate sări pe malul celalalt, măcar că numai câțiva pași ne despărțeau. Fiindcă vulpea fugise, și fiindcă trebuia numai să apăs de trăgaci, m'am întors spre căine, l-am ochit și am tras. Muntii bubură și când fumul se limpezi, văzui o pată cenușie deslipindu-se de stâncă, rostogolindu-se pe coasta pietroasă și așternându-se în fundul prăpastiei.

Eram liniștit, ca un om care și-a scos o măsă. Nu mă mai gândeam nici la tinerețea lupului alb și nici la poveștile bătrânului egumen, auzite în curtea rece a mănăstirii, în picurarea cristalină a fântanei de supt Icoana Prea-Curatei.

Abia așteptai să se facă ziuă, în noaptea acela. Voios, cu pușca strălucitoare în lumina dimineții, ocolii toate drumurile pe unde mă necăjise căinele până atunci, și ca o răsplată a fetei mele, pădurea îmi trimise pasări multe și mari, în bătaia alicelor. Toată firea era mulțumită că de aici înainte, n'au s'o mai tulbure urletele ascuțite, lătrăturile răgușite ale Lupului alb. Două-trei zile, mă gândeam cu mulțumire la cel ucis. Apoi, îl uitai. Parcă nici nu fusese vr'odată. Dar într'o zi, după vr'o săptămână, pe când urcam poteca spre pădurea de aluniș, tresării. Ca un strigoi, cel pe care îl crezusem mort mi-se ivi în eale. Era slab, prăjit; umbra cu capul în pământ, abia târind un picior. Când mă zări, se opri în loc speriat, se întoarse repede, și o luă la fugă, schiopătând. De atunci, nu l-am mai văzut.

Paris, Februarie 1910.

să intre în cabinet și refuzul acesta a fost aprobat de uniunea slavă.

De asemenea s'au terminat fără rezultat pozitiv și tratativele noi începute de ministrul președinte Bienerth cu reprezentanții uniunii slave. Ministrul președinte vrea numai o complectare a cabinetului, uniunea slavă însă o reconstruire a lui.

Mercuri, uniunea slavă se va întruni la o conferință intimă pentru a hotărî asupra viitoarei sale atitudini.

Constituția Bosniei. Din Viena ni-se telegrafiază că Majestatea Sa a sancționat următoarele legi privitoare la constituția Bosniei. 1., Legea despre guvernarea autonomă a provinciei bosniace; 2., legea despre alegerile pentru dieta provincială; 3., regulamentul intern al dietei provinciale; 4., legea despre dreptul de asociere; 5., legea despre dreptul de înțunire și 7., legea despre consiliile de ocol.

Demisia vice-președintelui camerei Návay. Vice-președintele camerei deputaților Návay Lajos, membru al desființatului partid constituțional, a adresat președintelui camerei deputaților, Dr. Gál, o scrisoare în care îl anunță că, în urma schimbărilor mari ce s'au petrecut în constelația partidelor politice, își dă demisia din funcția de vice președinte al camerei deputaților.

„Acțiunea“ d-lui Babeș.

Noile destăinuri ale ziarului »Reichspost«.

Hotărît, d. Babeș nu are noroc. »Acțiunea« sa de împăcare nu a produs nici-un rezultat afară de acela al — unui război general împotriva lui. Nechemat de nimeni, fără sprijinul cuiva, crescut într'un mediu și spirit absolut străin, locuind într'un mare oraș străin și neavând nici-un contact direct și intensiv nici cu fruntașii, nici cu poporul nostru, el nu are nici-una din atribuțiile ce se cer unul om care vrea să reprezinte interesele și marile aspirații politice și culturale ale unui neam.

Cine vrea să le înțeleagă și să le închege deplin trebuie să fi trăit și crescut în mijlocul aceluiași popor, trebuie să fi aplecat urechea la bătăile cele mai intime ale inimii lui spre a se putea mândri cu cel mai frumos, cel mai înalt titlu, titlu de reprezentant al unui popor, întrupând prin cultura, prin mentalitatea și firea sa toate dorințele și aspirațiile unui popor. De prisos să spunem că d. Babeș nu are nici una din aceste titluri, nici titlul de drept *formal*, nici pe cel *moral* de fapt. Nimic nu l califică să ne reprezinte nevoile și păsurile. Dreptul acesta i-se poate acorda însă și mai puțin pentru motivul că poporul românesc a însărcinat în mod formal pe deputații săi cu reprezentarea intereselor și dorințelor sale, fără a ține cont de d. Babeș.

Prin creșterea, mentalitatea și programul lor, deputații noștri sânt singuri în drept a ne reprezenta în fața guvernului. În aceste împrejurări, toată acțiunea dlui Babeș nu poate avea decât sau exact aceleași scopuri cu ale deputaților noștri, și atunci devine absolut de prisos iar d. Babeș rămâne un avocat nechemat, vărându-se într'un proces în care nu este vorba de el; sau acțiunea dlui Babeș urmărește scopuri *deosebite de ale deputaților noștri* și atunci ea nu l numai de prisos, ci de-a dreptul condamnată. Din orice punct de vedere am privi deci chestiunea, nu înțelegem rostul dlui Babeș și scopurile sale.

Dar afară de asta, o întreprindere politică, ori cât de neîndreptățită, poate totuși căpăta o îndreptățire dacă ea e încununată cu *succese*. D. Babeș nu are nici măcar norocul acesta. La început, acum vre-o 3 ani, când se făcuse primul zgomot în jurul acțiunii sale, se svonise că însuși regretatul Alexandru Mocioni ar sta în dosul ei. D. Babeș s'a ferit să contrazică falma asta, lăsând să se acrediteze credința asta, până când Alexandru Mocioni veni singur să desminte știrea

asta în *mod categoric*, declarând că chiar reprobă pe d. Babeș.

Se credea apoi că șefii bisericilor noastre l susțin. Dar »Telegraful« însuși cu toată atitudine l îndolelnică, și cu toate că publică articolele lui, s'a lepădat de acțiunea dlui Babeș.

Mal târziu s'a dovedit că toată »acțiunea«, tot zgomotul ce s'a făcut în jurul dlui Babeș a fost produs tot de el în mod artificial. Scria articole pentru și contra sa discutând, combătându-se și aprobându-se singur. Caraghiosul acesta a fost pe atunci apreciat de noi. Nu am tăgăduit buna credință a dlui Babeș, și nu l am pus direct în categoria lui Burdea și Șeghescu, dar trebuie să constatăm că-i un simplu incurcă-lume.

În informațiile noastre despre »acțiunea« dlui Babeș s'a spus că dânsul ar preinde că și d. Partenie Cosma îl sprijină. Am adaugat însă din capul locului că nu atribuim nici un crezământ acestei afirmații. Primim acum o declarație dela d. Partenie Cosma în care și d sa desminte deplin știrea și declară că reprobă pe d. Babeș. Iată declarația d-sale:

Știrea publicată în fruntea »Tribunei« din 2/15 crt. că d. Dr. Emil Babeș în memoriul ce l-ar fi înaintat la guvernul actual în chestiunea înființării unui partid moderat, în al cărui comitet executiv aș fi și eu — este pentru mine o surprindere, pentru că eu n'am fost consultat în chestiune și nime nu mi-a cerut învoirea ca să mă înroleze între membrii aceluiași comitet, iar dacă m-ar fi cerut-o i-aș fi denegat-o.

Vă rog să dați cea mai categorică desmărire acestei știri.

Sibiu, 4/17 Februarie 1910.

Partenie Cosma.

Am primit în același timp dela dl Babeș o declarație de următorul cuprins:

On. Redacțiune,

După-ce și ziarul Dv. a înregistrat și comentat știrea apărută în »Reichspost« din Viena, că eu subsemnatul m'ași fi imbiat noului guvern contra partidului național, pentru unele scopuri contrare intereselor noastre naționale și ași fi prezentat contelui Khuen un memoriu în numele unor arhierii și corifei ai noștri — pentru a încununa neînțelegeri penibile, aflui de lipsă a declara, că acele zvonuri sânt niște combinațiuni false, cari nu conțin decât mistificarea stării adevărate a lucrului, care este următoarea:

E cunoscut că de mai mulți ani fac încercări a convinge cercurile politice maghiare despre ținuta lor greșită față de noi români, și a le îndemna la o ținută mai justă și prudentă, prin îndeplinirea drepturilor noastre garantate prin legea de naționalitate. Neputînd izbui supt regimul trecut și aflînd că guvernul nou este condus de intenții bune față de noi, ca și alți prieteni ai poporului așa și eu mi-am ținut de sîntă datorință a-mi valida influența la noul guvern pentru schimbarea politice atît de vătămătoare și inaugurarea unei direcții politice conciliante, conform proiectului de program publicat în studiul meu »Diagnoza«.

Aflînd dispoziția guvernului favorabilă: la cererea unui om de încredere, bine acreditat la guvern (care din ambiție nobilă și simpatie pentru poporul nostru mi-a oferit serviciile lui) am aflat de lipsă a-i înșira în scris gravaminele cele mai ardente și modul în care ar trebui sanate, numind totodată și pe conducătorii cunoscuți ai poporului nostru, cari ar trebui ascultați afară de membrii clubului național.

Asfel au ajuns în circulație numele arhierilor și corifeilor însemnați în ziarul Dv.

Acțiunea mea personală de caracter pur informativ nu este deci îndreptată nici decum contra partidului național, ci din contră: pe deplin congruentă cu stăruințele omogene ale partidului, acomodată de a promova acele stăruințe, încît acestea țintesc la ameliorarea situațiunii atît de deplorabile ce ni s'a creat prin ținuta atît de greșită a guvernelor precedente. Trebuie să protestez deci contra presupunerii, că m'ași fi angajat contra partidului național cu care totdeauna am căutat a mă înțelege în privința scopurilor generale: realizarea intereselor vitale ale iubitelui nostru popor.

Procedînd din acest punct de vedere pentru persoana mea nici cînd n'am cerut și n'am primit nici un favor dela nici un guvern și nu voi cere nici dela guvernul actual, fiind convins că numai prin o poziție independentă și desinteresată și în concordanță cu intențiunile factorilor noștri competenți îmi pot păstra

stima și încrederea factorilor politici și a servi interesele neamului.

A contribui la delăturarea acestor rele fiind datorința fiecărui fiu credincios al neamului: cred că prin intervenirea mea personală, prin sprijinirea nizuințelor noastre generale merit numai recunoștința tuturor, cari poartă la inimă binele poporului, nici decum însă reproșuri și insulte, cari nu pot decât să descărăjeze și să disigure pe toți voitorii de bine, în detrimentul intereselor, pentru ale căror realizare — deși pe căi diferite — ne luptăm cu toții deopotrivă.

Budapesta în 2-16 Februarie 1910.

Cu deosebită stimă:

Dr. Emil Babeș.

După declarația ce am publicat-o ieri din cercurile deputaților noștri, o discuție amănunțită cu d. Babeș ne pare de prisos. Repetăm numai că sântem din nou autorizați să dăm desmințire formală știrii că ar fi vre o înțelegere între d. Babeș și deputații noștri. »Acțiunea« sa nu are nici aprobarea lor, și nu este luată în serios nici de către guvern care o consideră alături de memoriile unor Farkas din Dej, Bárgy și altora drept o curiozitate fără importanță.

Nu putem lăsa însă fără comentariu două declarații ale dlui Babeș. Mai întâi dânsul declară că nu urmărește nici un scop de ordin personal prin acțiunea sa. Cum stăm atunci cu știrea nedesmințită de dânsul, că dorește să și puie candidatura la Sasca?

Cităm apoi următorul pasaj din scrisoarea sa de mai sus. »Acțiunea mea personală de caracter pur informativ nu este îndreptată nici decum contra partidului național, ci din contra: pe deplin congruentă cu stăruințele omogene ale partidului...« mai la vale însă citim: »deși pe căi diferite — ne luptăm cu toții deopotrivă«. Va să zică d. Babeș în aceeași scrisoare spune că stăruințele sale sânt »omogene« cu ale partidului, dar vorbește totuși de »căi diferite«.

Nu mai poate fi îndoială că d. Babeș o scaldă în toate apele și astfel de oameni nu pot fi tolerați în câmpul politicii românești.

Noile destăinuiri ale ziarului »Reichspost«.

Noaptea târziu primim următoarea telegramă dela corespondentul nostru din Viena:

Viena, 18 Februarie). Dr. Emil Babeș a trimis ziarului »Reichspost« o desmințire, spunând că nu a oferit lui Khuen serviciile sale contra naționaliștilor ci a voit numai să atragă atenția contelui Khuen asupra atitudinii rev. Itător de nedrepte a fostelor guverne ungurești contra naționalităților săl convingă ca să și schimbe atitudinea.

»Reichspost« răspunde la aceste declarații ale dlui Babeș că posedă noul memoriu înaintat de Babeș guvernului unguresc în acest memoriu d. Babeș spune că vrea să înființeze un partid care să coopereze cu partidele ungurești, punând unele condiții: ca înființarea unui ziar patriotic românesc în Budapesta, înlocuirea lui Șeghescu prin altă persoană potrivită (care pentru d. Babeș e Alexic) Nota corespondentului). Dacă se vor admite condițiile acestea prin guvern, partidul se va înființa și va pune candidații guvernamentali în toate cercurile românești. Intre truntații partidului Babeș citează pe metropolitul Mihali și Mețianu, pe toți episcopii uniți și ortodoksi, pe părintele Vasile Mangra, pe Augustin Hamza, dd. Gáll, Szerb, Partenie Cosma, Petru Mihali etc.

La aceasta »Reichspost« scrie că este deci vorba de un partid românesc care va săpa terenul partidului național românesc ceiace vorbește de-ajuns despre d. Babeș. Dacă Khuen va aproba planul dlui Babeș, va răuși poate să treacă la alegeri

vre.o câți-va mameluci în locul unor naționaliști energici, dar prin aceasta va împinge naționalitățile în brațele kossuthismului păgubind astfel imperiul și dinastia.

Adunarea de mâine.

— Situația politică. —

Arad, 18 Februarie.

Guvernul a pus în mișcare întreg aparatul administrativ ca adunarea de constituire a noului partid, să ia prin afluența unui mare număr de deputați din provincie, proporțiile unei adunări monstre. Pregătirile se fac cu un zor febril și se pare că ostenele guvernului nu vor fi zadarnice căci deja până azi, prețuia adunării, au sosit o mulțime de deputați din toate părțile țării.

Semnele exterioare par a făgădui un succes într'adevăr mare guvernului și adunării de mâine pare a i-se fi asigurat o desfășurare netedă.

Dar până când în afară totul se înfățișează în semnul izbândeii sigure, în sânul noului partid, antagonismul firesc al atâtor elemente eterogene câte au încăput în cadrele lui, a provocat deja de pe acuma, când partidul e încă neconstituit, cea dintâi ciocnire serioasă și fatală pentru consolidarea serioasă a partidului.

Ciocnirea s'a iscat în chestiunea reformei electorale și to:mai între cele două căpetenii ale partidului: contele Khuen și contele Tisza. Ne-am exprimat deja dintru început nedumiririle față cu tovarășia politică a dușmanilor votului universal, căci vedeam lămurit primejdia ce amenință misiunea contelui Khuen. Evenimentele au a-deverit de-atunci de repețite ori temerile noastre. Contele Tisza, care e căpetenia armatei feudale, potrivnică oricărei reforme liberale, nu putea să și dea sprijinul său decât cu planul clandestin de-a zădărnici votul universal prin stratagema vicleană a prietăniei fățarnice și prefăcute. Și iată că azi, în ajunul proclamării noului partid, contele Tisza — după ce și-a câștigat o influență hotărâtoare în partid — pășește pe față contra contelui Khuen, cerându-i să elimineze din program tocmai punctul de căpetenie: chestiunea reformei electorale, căci în caz contrar va zădărnici adunarea de mâine. Toate punctele programului sânt deja fixate definitiv și în mod lămurit, singur punctul de care se leagă toate nădejțile țării e încă nefixat și amenințat să fie lepădat din program.

Contele Khuen — după cum anunță ziarurile de seară — stăruie încă neclintit în punctul său de vedere, chiar și cu primejdia zădărnicii adunării de mâine.

Probabil însă că proporțiile conflictului să nu fie atât de grave cum anunță corespondențele din astă-seară și probabil că până mâine se vor aplana divergențele și în chestiunea reformei electorale, cu atât mai ușor cu cât contele Khuen a păstrat până în prezent o atitudine echivocă în

chestiune și lumea nu e în situația de-a putea controla cât de mare e concesiia pe care eventual va trebui s-o facă de dragul consolidării partidului. Renunțând însă contele Khuen la orice declarații programatice în chestiunea reformei electorale, își va tăia singur calea izbândeii.

Adunarea de mâine ne va aduce sperăm o lămurire deplină a situației.

Azi avem următoarele informații:

Conflict între conții Khuen și Tisza.

Budapesta, 18 Februarie. Noul partid încă nici nu s'a constituit și deja în sinul său poartă germele descompunerii: După-cum aflăm din izvor bine informat, ieri în ședința comisiei însărcinate cu elaborarea programului s'au ivit grave divergențe cu privire la reforma electorală între contele Tisza și contele Héderváry. Contele Tisza a cerut ca în program să nu se facă nici-o amintire de reforma electorală. Contele Khuen a declarat că nu poate să nu amintească acest punct cardinal, care e spina misiunii ce-a primit. Conflictul nu s'a aplanat încă, se speră însă că până mâine se va găsi o soluție care să satisfacă pe amândoi.

Adunarea de mâine.

Budapesta, 18 Februarie. Adunarea de mâine va întrece toate așteptările. O mulțime de delegați din provincie vor sosi să dea adunării cadre urlașe. Deja de pe acum au sosit delegați din multe părți ale țării.

Membrul partidului se vor întâlni mâine dimineață la clubul »Nemzeti Társaskör«, de unde vor pleca corporativ, în frunte cu guvernul, la reduta budapestană: locul adunării. S'au luat înținse măsuri polițienești pentru a p eveni orice turburări. Reduta și stradele din împrejurime vor fi asediate de poliție.

Ministrul Hazai și contele Zichy la Viena.

Viena, 18 Februarie. Ministrul honvezimei Hazai și contele Ioan Zichy au sosit aseară la Viena.

În lumea politică călătoria contelui Zichy se aduce în legătură cu portofoliul instrucției, care i se va menii în curând lui. Ministrul Hazai va lua parte la o constituire a statului major al armatei, necesită de măsurile ce trebuie să se ia din pricina amânării recrutărilor.

Audiența contelui Zichy la moștenitorul.

Viena, 18 Februarie. Contele Ioan Zichy a fost primit azi în audiență specială la moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand. Contele, care după cum se știe e mult simpatizat de moștenitorul, l-a informat asupra programului noului partid guvernamental. Audiența a durat o oră și jumătate.

În lumea politică se crede că audiența aceasta e de o însemnătate hotărâtoare în mersul crizei din Ungaria.

Harta contelui Khuen.

Budapesta, 18 Februarie. Contele Khuen a ordonat Institutului geografic centrul să elaboreze o hartă electorală, însemnând cercurile în cari guvernul va pune candidatura aderenților săi cu numele acestora.

Programul noului partid.

După-cum am anunțat ieri o comisie specială a fost însărcinată cu elaborarea programului noului partid. Căci vor fi punctele

Szilágyi Eleonora

fabrică de liquer, punci și rum
CLUJ-KOLOZSVÁR str. Kossuth L. 25

Să cumpărați numai rum și liquer de **SZILÁGYI ELEONORA**,
pentru că acela este cel mai bun și cel mai ieftin. — Se capătă ori unde. —

Prăvălie principală de vândut Kossuth Lajos utca 25.

Mare magazin de tea.

Telefon 239. Fiți atenți la adresă!

acestui program, vom vedea numai mâine, după adunarea de constituire a partidului. Dar și până atunci, un ziar unguresc care-și deține informațiile din cercuri competente, destăinuiește următoarele despre singuraticile puncte ale programului:

Textul proiectului de rezoluție, va cuprinde șase ori șapte puncte. Vor fi clasate deosebit chestiunile de drept constituțional, chestiunile militare, chestiunile economice, apoi reforma electorală și în sfârșit chestiunile sociale și chestiunea naționalităților.

Proiectul de rezoluție e adecvat întru toate manifestului ce s'a lansat dăunăzi și eșit tot din peana contelui Tisza. Și în proiect se va accentua deosebit că discuțiile de drept constituțional trebuiesc evitate în viitor și că forțele »naționale« trebuiesc exploatate în muncă productivă. În chestiunile militare programul se razimă de punctul de vedere al »comisiei de rouă«. Ce privește chestiunea băncii autonome, în proiect se face declarația că, până când activitatea băncii austro-ungare satisface pretențiile camerei, comunitatea trebuie menținută; în caz contrar noul partid nu va fi împotriva înființării băncii autonome. În privința noului legi electorale, proiectul pune în perspectivă o reformă ce nu va pierde din vedere *supremația națională ungurească*.

Numele noului partid va rămâne și mai departe »Partidul Național al Muncii«.

Partidele kossuthiste.

Agitațiunile electorale iau zi de zi proporții tot mai mari, deși până la disolvarea camerei mai sânt, după toate semnele, încă vre o patru săptămâni. Justiții împart țara ca pe tarabă. Dintre cei trei șefi, contele Battyhány va face un turneu de agitație în părțile de Sud, Justh între Tisza și Dunăre, iar Holó dincolo de Dunăre. Sorțile lor de altfel nu sânt tocmai trandafiri, cu toate că simțind primejdierea mandatelor lor s'au refugiat iarăși, în ora a 11-ea, la lozinca votului universal. În manifestul ce vor lansa îndată după disolvarea camerei se va cuprinde și acest deziderat cardinal al poporului, poporul însă se prea poate că de data asta nu se va mai lăsa ademenit de ipocrizia lor dovedită cu prisos în restimpul stăpânirii coaliționiste.

În tabăra lui Kossuth nădejile sânt mai numeroase. Secretarul partidului, Toth, a profețit 120—130 de mandate aderenților. Dar semnele arată dimpotrivă, căci aproape toți politicienii de ceva valoare al partidului sânt dispuși să părăsească pe șeful lor terfelit și fără reputație. Numele »Kossuth« nu va mai înfrăuri dispoziția alegătorilor, — el s'a tocit, pierzându și tot smălțul patriotismului său fals.

Complectarea cabinetului.

În cercurile aproape de guvern se afirmă că primul-ministru, contele Khuen-Héderváry a oferit portofoliul a latere baronului Samuil Iosika. Baronul Samuil Iosika a condus ministerul a latere și în cabinetul Bánffy. Pentru secretariatul de stat dela ministerul honvezimei e luat în combinație baronul Edmund Solymosi, fost deputat în cameră și actualmente căpitan de husari în Zalaegerszeg.

Contele Khuen-Héderváry a declarat ieri că numirea contelui Ioan Zichy de ministru al instrucției și cultelor va urma Marți ori Miercuri săptămâna viitoare. Contele Khuen a mai declarat apoi că în programul politice sale confesionale a adoptat și autonomia bisericei catolice,

asupra amănuntelor programului se va rosti însă contele Zichy, la timpul său.

Kristóffy.

»Partidul tărănilor« a ținut Marți o adunare în Gyoma, desenând pe candidații săi pentru apropiatele alegeri. Între candidații e și fostul ministru de interne Kristóffy, care n'a încetat a agita pentru proiectul său de reformă electorală Kristóffy își va pune candidatura la Nádlaç, cercul pe care l-a mai reprezentat odată.

Situația în Croația.

Ieri a avut loc în Agram un important eveniment politic. Banul Tomasich a izbutit să formeze o majoritate cooperativă din partidele croate. Coaliția sârbo-croată și partidul național croat au ținut ieri împreună o conferință, în care s'a ratificat pactul ce au încheiat și totodată au sărbătorit în mod călduros atât pe banul cât și pe primul-ministru Héderváry. Saborul a ajuns astfel iarăși, după o lungă și păgubitoare criză, în stare să muncească.

Din România.

Prelungirea corpurilor legiuitoare române. D. I. Brătianu, președintele consiliului de miniștri va citi mâine în parlament mesagiul regal prin care sesiunea corpurilor legiuitoare se va prelungi până la 1 Martie.

A. R. Regală Principesa Elisabeta este complet restabilită.

Medicii curanți au asigurat pe A. S. că azi Vineri va putea să ia parte la recepția oficială care se va face la palatul Cotroceni, a misiunii belgiene.

M. Sa Regina se va duce astăzi d. a. la palatul Cotroceni pentru a face o vizită A. S. Regale.

Vizita ofițerilor români în Rusia. Comitetul ofițerilor ruși din Odessa, care organizează primirea vizitei ce ofițeri români o vor face-o în cursul acestui an colegilor lor de-acolo a intervenit cu rugămintea ca acea vizită să se facă în luna Mai, când se deschide o expoziție la Odessa.

Din ordinul Țarului se va face o primire extraordinară ofițerilor români.

Moartea lui Constantin Ghica Deleni. Luni noaptea a încetat din viață Constantin Ghica Deleni, șeful conservatorilor democrați din Botoșani și fost vice-președinte al Senatului în ultima formațiune conservatoare.

Constantin Ghica-Deleni este născut la 1846, în București. Și-a început cariera la 1869 ca atașat la legația română din Constantinopol; în 1870 a fost înaintat al doilea secretar la același legație și în 1871 ca prim-secretar. Demisionează din diplomație în Noembrie 1872.

În 1874 intră în politică și fu ales deputat al colegiului II de Botoșani la o alegere parțială. La 1875 fu ales deputat al colegiului I tot la Botoșani. El a fost atunci unul din propunătorii art. 7 precum și între acei care au votat proclamarea regatului.

A mai fost ales deputat al col. I de Botoșani în 1891 și 1893 și senator în 1899 și 1905; în aceste două din urmă legislațiuni a fost ales vice președinte al maturului corp.

A fost președinte al clubului conservator-democrat din Botoșani.

Defunctul bucurându se de numeroase simpatii atât în lumea politică cât și în societatea înaltă, numeroase persoane au fost astăzi la locuința sa din strada Al. Lahovary

Au depus cărțile de vizită d-nii Ionel Brătianu

prim ministru, d. Take Ionescu șeful partidului conservator democrat, Nicolae Fleva, C. Dissescu, Beiu, Greceanu, Bonachi, Ghica etc.

Înmormântarea a avut loc ieri în 4 Februarie.

Consfătuirea clubului național din Arad.

Arad, 18 Februarie.

Astă seară la orele 8 s'a ținut o consfătuire prealabilă a clubului comitatens național din Arad în vederea adunării de mâine a congregației comitatului nostru. Consfătuirea a avut loc în salonul principal al palatului »Tribunii«. Splendid luminate, localitățile noastre s'au umplut de membrii clubului, între iei dd. Vasile Goldiș, Roman Ciorogaru, Sava Raicu, Dr. Iustin Marșeu, Nicolae Lăzărescu (Șiria) Ioan Moldovanu, Sever Bocu, Petru Vasiloa etc.

Consfătuirea a fost deschisă prin d. Vasile Goldiș. D-sa spune că regretă că președintele d. Mihai Velici, fiind bolnav nu poate prezida ca de obicei ședințele clubului. Vicepreședintele clubului d. Dr. St. C. Pop fiind ocupat cu un important proces urban în care apără interesele tărănilor români este de asemenea împiedicat să vie, încât sarcina prezidării a căzut asupra d-sale. D. Goldiș spune, că înainte de-a intra în dezbateri crede că vorbește din inima tuturor românilor din aceste părți exprimând regretele cele mai sincere pentru boala iubitului nostru președinte, d. Mihai Velici. Propune a-se exprima în sumarul ședinții regretele unanime ale clubului și cere clubului să-l însărcineze de-a exprima familiei bolnavului sincerele urări de însănătoșare din partea clubului.

Adunarea primește propunerea d-ului Goldiș. Se trece în discuția congregației de mâine. Sânt două puncte de competență la ordinea zilei de mâine: Demisiunea vechiului prefect contele Károly Gyula și numirea noului guvern.

Discuția a fost scurtă dar interesantă. S'a constatat că trebuie să se la cuvântul în numele elementului românesc din comitat, precizându-se atitudinea noastră față cu vechiul prefect și noul guvern. S'a constatat mai ales că vechiul prefect nu merită încrederea noastră pe care i-o va propune majoritatea ungurească. El a fost un vrășmaș al poporului românesc și a reprezentat principiul de a nu se numi nici un funcționar român la comitat. S'a hotărât să se treacă pur și simplu la ordinea zilei fără a l-se vota încredere.

Se stabilesc apoi oratorii numindu-se și oratorii de rezervă pentru cazul de nevoie.

Nicolae Lăzărescu amintește cazul comunei Șiria unde consiliul comunal a votat o mare urcare de leasă la plăeși și a încărcat cu o sumă mare de bani comunei fiind numărul plăeșilor 12. Dacă hotărârea asta va fi aprobată de comitat atunci în scurt timp plăeșii români vor fi înlocuiți cu alții unguri, încât poporul va plăti cu banii săi slujbași străini. Este de dorit ca partidul să ceară la congregație anularea hotărârii. Se primește.

Restul ședinții s'a întrebunțat pentru discuția situației în fața viitoarelor alegeri pentru cameră.

Părintele Roman Ciorogaru propune tipărirea în broșură a listei de alegători a tuturor cercurilor electorale, ceea ce se primește unanim.

Nicolae Lăzărescu declară că pentru scopul acesta șirienii au strâns deja bani, lucru care se la cu bucurie la cunoștință.

Se proclamă în principiu că partidul va pune candidați în toate cercurile comitatului. Persoanele candidaților se vor stabili în înțelegere cu clubul din Budapesta care se întrunește spre acest scop Duminecă.

Președintele ridică ședința la orele 9 1/2.

CARL TISCHER
SIBIU-NAGYSZEBEN, Reitschulga-se 6.

Instalează atât în loc cât și în provincă lumină electrică, telefon, sonerie și paratunete; transformează lămpi de petrol pentru ardere cu electricitate cu prețuri ieftine. — Serviciu prompt și conștiințios.

Scandalul juridic din Seghedin.

Epilogul omorului din Szabadka. — Haverda Mariska la Budapesta. — Apărătorii în cercetare disciplinară.

Într'un articol din numărul nostru de ieri am înfierat procedeul curții cu jurați din Seghedin în această odioasă afacere, care a indignat toată lumea pătrunsă de sentimentul dreptății. Astăzi observăm că întregă presa maghiară e de asemenea scandalizată de felul de judecată al tribunalului public din Seghedin și mai ales de atitudinea nelămurită a publicului de-acolo, față de niște ucigași ordinari.

Repetăm cu acest prilej, că după ce acuzații au fost achitați, au fost puși îndată pe picior liber. Haverda Mariska a primit voioasă sentința, fără a marca însă izbucnirea aceea de bucurie violentă, care și-o produce un moment neașteptat. Desigur, că înainte de a cunoaște verdictul juraților chiar, ea a știut în ce situație se află, fiind informată de mai înainte de acei, cu care era zilnic în legătură.

Jănosy, ucigașul însă, care n'a visat o astfel de fericire a izbucnit într'un plâns cu hohot și nu și putea desigur explica aceasta minune.

După achitare el n'a voit să părăsească celula, în care era sigur, că o să petreacă cel puțin 6-7 ani, până a doua zi. Dealtcum nu avea nici un ban, decât două coroane ce i le dăduse apărătorul său. A doua zi a fost dat afară de paznic. Eșt la larg, fără sprijin, și fără nici un ban, noua lui situație, ori cât de fericită pe lângă cea de rob, nu-i zimbă de loc.

A căutat deci să se ascundă din fața lumii și să plece în lumea largă însoțit doar de gândurile lui urite și de bățul pribegiei. Deocamdată s'a retras într'o cârciumă unde cu cele două coroane spera să guste din primele plăceri ale libertății. Aici a fost descoperit de nasul subțire al reporterului jidan, care a dat alarma și în curând ucigașul a primit o societate de admiratori, între cari câțiva ziaristi și chiar pe apărătorul său, cu care a petrecut împreună câteva ceasuri vesele.

În urmă îi s'a pus la dispoziție și suma de o mie de coroane, pentru primele necesități, pe care însă cavalerismul ucigașului a refuzat-o. A primit-o totuși după mai multe insistențe, dar supt formă de împrumut, înscăind în schimb o poliță.

Nu tot atât de umilită a fost Haverda Mariska eroina acestei senzaționale afaceri.

Dânsa a fost îmbrățișată de public cu un adevărat delir.

Cinci mii de oameni i-au ținut calea la ieșire, și-au purtat-o în triumf până la otelul «Tisza» de alături de tribunal, unde luase sălaş.

Femeile din Seghedin i-au dat un buchet mare de flori, de asemenea apărătorii i-au prezentat un buchet legat cu o panglică, pe care era scrisă următoarea sentință:

»Răbdarea aduce trandafiri«.

La Budapesta.

După o noapte de chef și de veselie Mariska a plecat în societatea apărătorilor Lengyel Zoltán și Brody Ernő la Budapesta. Aci situația s'a schimbat cu totul. Și-o fi făcut ea de sigur multe iluzii plăcute pe drum. O fi crezut, că întregă jidovimea din Budapesta o să-i iasă în cale, ca cei din Seghedin. Femeile o să o îmbrățișeze aruncându-i flori și vărsând lacrimi de bucuria revederii.

S'a înșelat însă amar. Publicul din Budapesta, consternat de ușurința cu care tribunalul public din Seghedin a procedat în această afacere, manifestă o legitimă indignare împotriva criminalilor achitați.

Deși intrările peronului au fost închise, totuși peste cinci sute de oameni s'au putut strecura în gară.

La sosirea trenului Mariska cu cei doi apărători s'a prezentat zămbitoare la fereastra vagonului, pentru a primi de sigur aplauzele publicului.

La zărirea ei însă mulțimea adunată a izbucnit în strigăte de insultă și huiduieli:

— Pfui! Ucigașă! Trebuie tocată în cap! Mizerabilă! A omorât pe mă-sa, ticăloasă! și multe altele de felul acesta.

Cel mai îndârjit s'au apropiat, pentru a o primi cu bastoanele. Cu mare greutate a reușit polițelii să o furișeze într'un loc nu tocmai m'rositor al gărei.

— Acolo-l de ea ticăloasă! a strigat publicul indignat, văzând că polițelii cu sabia scoasă țin gardă ucigașei în fața celor două nuli.

Apărătorii Lengyel și Brody încă au scăpat ca prin urechile acului din fața mulțimei agitate.

Vestea, că Haverda Mariska va păși pe scena Orfeului este desmintită de însuși directorul acestei întreprinderi.

Apărătorii urmăriți pentru Indisciplină.

Camera advocațională din Budapesta a tras în cercetare disciplinară pe cei doi advocați Lengyel Zoltán și Brody Ernő imputându-le, că felul cum s'au purtat cu acuzații după achitarea acestora nu corespunde nici cu reputația ocupației lor și nici cu bumele moravuri. În urma învinovățirii acesteia cei doi advocați au înaintat Camerii o desmintire, în care schițează momentele ce le au petrecut după achitarea acuzațiilor, încercând a desminti destăinuirile presei.

Presa din Seghedin însă, care a făcut justiției cele mai rele servicii în procesul acesta, a fost destul de bine informată, atunci când a îmbrățișat cu căldură procedeul lor și au aplaudat înțimitatea dintre apărători și acuzați.

Iată de ce desmintirea celor doi hoțelii nu prinde, cel puțin în felul cum a fost dată — și camera va fi silită să ia măsuri împotriva lor, dacă nu voiește să se identifice cu niște acte de cea mai josnică și rușinoasă nuanță.

Bursierii „Asociației“.

Pilda frumoasă dată de d. Andreiu Bârseanu, profesor în Biașov, până acum a îndemnat foarte puține conștiințe să și împlinească datoria morală și națională de a înapoia Asociației ajutoarele materiale de cari au beneficiat ca studenți universitari. Singurul d. Andreiu Cosma, directorul »Silvaniei« din Șimleu și un fruntaș de seamă al Sălagiului, s'a gândit să și împlinească această datorie. D-sa a adresat veneratului președintelui al Asociației, dlui Iosif Sterca Șuluțu, următoarea scrisoare:

Mult Stimat Domnule Președinte!

In anii 1865/8, când eram universitar în Budapesta, scumpi mei părinți — acum de pie mermie — suferind un mare dezastru, »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« mi-a venit întru ajutor cu 250 florini sau 500 coroane.

Port în inima mea cea mai profundă recunoștință pentru acest ajutor, prin care mi-s'a ușurat continuarea studiilor universitare și urmând laudabilului exemplu dat de d. Andrei Bârseanu, — demn de imitat de toți foștii bursieri ai Asociațiunii, întru răscumpărarea susamintitului ajutor, am onoare a vă transpune anexat 5 bucați acții de bancă, conform notei de jos în valoare de 700 coroane (prețul de curs circa 830 coroane) pentru »Fondul Asociațiunii«.

Dintre acții una este deja înregistrată pe numele Asociațiunii, iară celelalte va binevoi a le transcrie Asociațiunea și eu pe lângă avis voi restitui îndată spesele de transcriere.

Primiți, vă rog d-le președinte expresiunea înaltei mele venerațiuni, cu care vă sânt devotat

Andreii Cosma

director de bancă și membru pe viață al »Astreii«.

Această faptă frumoasă se laudă dela sine și nădăjduim că va îndemna și pe alții, bine situați materialicește, să și aducă aminte de binefăcătorii lor de odinioară.

Contribuiri la fondul cultural al diecezei Aradului.

Georgiu Botta, preot, Dorgoș — — — 20—
Georgiu Ignescu, econom, Dorgoș, — — — 50—
Petru Popescu, „ „ — — — 10—

Vasilie Bernean, „ „ — — — 15—
Comuna bisericască Lalașinț, — — — 3—
Ioan Hadan, preot, „ „ — — — 1—
Stefan Mihailovici, Inv. „ „ — — — 5—
Florian Rocsin, preot, Lipova, — — — 25—
Sabin Mihut, Inv. Selciva, — — — 10—
Terențiu Petrovici, preot, Teta, — — — 10—
Vasile Dehelean, preot, Ususău, — — — 10—
Gheorghe Iancu, econom, Ususău, — — — 20—
Avram Blidar, „ „ — — — 20—
Ioan Ionășescu, „ „ — — — 20—
Iosif Avramescu, „ „ — — — 20—
Gheorghe Bolancescu, econ. „ „ — — — 20—
Ioan Marculescu, econom, „ „ — — — 10—
Teodor Matel, „ „ — — — 40—
Gheorghe Pelca, „ „ — — — 30—
Iosif Dubestean, „ „ — — — 40—

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Război civil iminent în Grecia.

Paris, 18 Februarie. »Petit Parisien« află că criza grecească a ajuns la culme.

Partizanii dinastiei vreau cu ajutorul unei părți a armatei și a flotei să înceapă acțiune contra Ligei militare și să facă o lovitură de stat în favoarea regelui, care a și chemat la Atena două batalioane devotate lui.

Probabil că Dragumis va demisiona în curând. El a declarat însă unui ziarist, că aceste sânt senzații.

Constantinopol, 18 Februarie. Aici a sosit o telegramă că flota de război a părăsit revoltată Pireul, având pe bord pe Typaldos.

Starea lui Lueger agravată.

Viena, 18 Februarie.

Starea doctorului Lueger, primarul Vienei, după cum ne telegrafiază corespondentul nostru s'a agravat mult. Ameliorarea de ieri a ținut numai până către seară, când au reînceput durerile. Astă noapte n'a dormit. Medicii au sosit des de dimineață și au examinat pe bolnav. S'a constatat, că puroiul nu s'a scurs, ci sa infiltrat în adâncime producând flegmon și dureri excesive, cecece a produs necesitatea unei noi operații. S'au făcut îndată toate pregătirile. Operația s'a și făcut în dormitorul bolnav și a durat o jumătate de ceas. Bolnavul a fost narcotizat cu eter. I-s'a făcut o incizie longitudinală de optsprezece centimetri și una perpendiculară de șapte centimetri, tăinduse numeroase cuiburi de puroi de mărimea mazerei până la alună. Narcoza a suportat-o bine. După trezire a avut mari dureri. A cerat apă și a băut puțin. Apoi a adormit gemând în somn. La ora 12 s'a publicat următorii buletin oficial; Cauza durerilor de noaptea a fost insomnia. Temperatura dimineața 37.3, pulsul 70. Inflamația progresează. De-aceea s'a făcut o nouă operație.

Astăzi Împăratul și moștenitorul a trimis pe adjutanți pentru a se interesa de mersul boalei. Ajutorul de primar Neumayer a declarat, că consideră starea lui Lueger de primejdioasă.

Insuccesul tratativelor austro-ruse.

Berlin, 18 Februarie. »Lokalanzeiger« află din Viena, că tratativele austro-ruse au ajuns un punct mort. Este puțină speranță să se ajungă în curând la o înțelegere.

Lupta pentru votul universal.

Berlin, 18 Febr. Consiliul comunal a votat cu unanimitate o rezoluție pentru votul universal.

Ieri au fost la *Frankfurt cinci întruniri socialiste* pentru votul universal, după cari 12000 de demonstranți s'au îndreptat spre primărie.

Politia i-a oprit. Au fost mari bătăi până la 2 noaptea. 150 de persoane sânt rănite cu săbiile. S'au tras și focuri de revolver. Cinci persoane sânt grav rănite. Una e pe moarte.

Moartea unui general de divizie.

Viena, 18 Februarie. Astăzi a încetat aici din viață generalul de divizie Fiedler. Armata a pierdut în el pe unul dintre cei mai activi soldați. I-se va face o înmormântare extraordinară.

Maghiarizarea unei școli românești.

În nrul 17 al »Tribunei« publicasem știrea că școala românească din Cordău (Bihor) pe viitor va fi școală ungurească, fiindcă așa a hotărât reprezentanța comunală.

În chestia aceasta primim următoarea scrisoare dela d. Ioan Genț, protopop gr.-cat. în Oradea-mare:

Domnule redactor,

Dați-mi voie, ca privitor la școala comunală din Cordău, despre care aproape toate foile maghiare cu multă bucurie au luat știre ca despre un eveniment mare, căci vezi Doamne! cum se maghiarizează valahii, și despre care și d-voastră ați luat știre în numărul 17 al prețului ziarelor derijați; — să vă dau unele deslușiri autentice.

În Cordău este deja, har Domnului, de decenii o școală elementară greco-catolică cu limbă de propunere românească. Sporindu-se însă în mod considerabil numărul elevilor, necesitatea școlii a doua a devenit inevitabilă. Comunitatea bisericască a fost provocată de comisiunea administrativă comitatensă să ridice a doua școală, altcum îi se va impune comunității politice această sarcină. Ordinariatul episcopesc gr. cat. de Oradea-mare în repetite rânduri a trimis îndemnuri pârinatești credincioșilor de-acolo, să jertfească speșele de lipsă pentru a doua școală pa ohială. Parohul local a avut în această cauză nenumărate consfătuiri ca scaunul școlar și cu credincioși. Subscrisul, însoțit de fiscul conzistorial emiși de Ordinariat, anume cu acel scop am eșit în fața locului, să îndemnăm pe credincioși să nu-și lase școala, ci să jertfească pentru această comoară prețioasă, și să nu se lase amăgiți de aceia cari îi îndeamnă spre școala comunală. Toate au fost înzădar, și iată din ce cauză:

Din contribuțiunea școlară de 5 proc. se adunase în cursul anilor suma frumoasă de 4263 de coroane, care se administra la comitat. Comunitatea bisericască în trei rânduri a făcut încercare, ca comitatul să extrada acești bani pentru scopurile școlii gr.-cat. române. Toate înzădar. Decisul ultim al comitatului a fost apelat la ministru; dar ministrul a respins apelata. Lozinca era: școală comunală să fie. Și-atunci credincioșii din Cordău, — conduși pe de-o parte de principiul ca să nu piardă înzădar acești bani adunați din truda și sudoarea lor, seduși de altă parte de alții cari în continuu le șoptiau în urechi, că pentru școala comunală comitatul va extrada suma de bani mai sus amintită, apoi din celelalte speșe de zidire o jumătate parte va trebui să fie siectată ca sarcină, respective contribuție comunală asupra dominiului, și astfel școala comunală pe dâșii îi va costa mai puțin decât școala parochială ridicată pe de-a întregul cu speșele lor, — au hotărât, ca a doua școală să fie comunală. Toate argumentele au fost apoi zadarnice. Degeaba le-am adus atunci în minte credincioșilor, că în școala nouă comunală cu toată probabilitatea se va impune ca limbă de propunere limba maghiară. Pe sârmanii oameni seduși, cari copleșiți de atâtea sarcini grele ce-i apasă, ar scăpa de toate sarcinile noi de cari numai s'ar putea feri, nu a mai fost posibil ai convinge.

Ce s'a prevăzut, s'a și întâmplat. Școala comunală e gata. Scaunul școlar comunal a luat hotărâre ca limba de propunere să fie limba maghiară, dar nu cu unanimitate, cum scriu foile maghiare, ci cu majoritate de voturi, majorizând pe cei doi membri români.

Dupăce s'a întâmplat calamitatea aceasta, cel puțin avem mângăierea, întâi că poporul credincios din Cordău a declarat sărbătorește, că școala parochială românească ce au avut-o până acuma, o vor susține și în viitor, și nu o vor lăsa una cu capul; și a doua, că la școala nouă, la cea comunală, e ales învățător un tânăr român, deștept, cu pregătire frumoasă și cu maniere bune; și nutrim speranța, că și generațiile viitoare vor ști împledeca nefericirea, ca la școala lor să le fie dascăl un străin, care să-și bată joc de limba lor, de legea lor, și de obiceiurile lor strămoșești.

Acestea am ținut să le expun, ca nu cumva lumea românească să gândească, că doară aici ar fi la mijloc ceva nepăsare sau neglijență din partea celor competenți.

Primiți, domnule redactor, etc...

»Sârmanii oameni... copleșiți de atâtea sarcini grele ce-i apasă«. — Au renunțat la școala românească, fiindcă n'au avut cu ce să o ridice. Și în noua școală se învață acum ungurește!

Și în întreaga dieceză a Orăzii mari nu s'a găsit nimeni care să vină într'ajutorul școlii românești...

Nu facem aluzii, ci constatăm un fapt întristător.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 18 Februarie n. 1910.

— **Parastas pentru Russu-Șirianu.** În ziua de Trei Ierarhi, s'a oficiat în biserica românească din Șiria un parastas solemn pentru odihna regretatului Ioan Russu-Șirianu, fiu al acestei comune fruntașe. Parastasul a fost oficiat de protopopul M. Lucuț, asistat de preoții R. Maierușan și N. Popoviciu. Cântările au fost cântate de învățătorii I. Bogdan, Al. Doboș, S. Crișan și I. Ilin.

La parastas a asistat lume multă.

— **Adunarea casinului din Bozovici.** Învițare, domnii membrii ai casinei române din Bozovici sânt prin această convocăți la adunarea generală ordinară, ce se va ținea la 28 Februarie st. n. 1910 a. m. la 10 ore în localitatea reuniunii.

Obiectele de pertractare: 1. Raportul comitetului, 2. Raportul casierului și bibliotecarului, 3. Darea absoluturalui, 4. Alegerea biroului și comitetului, 5. Eventuale propuneri, 6. Închiderea adunării. *Bozovici*, în 12 Februarie 1910. *Ioan Brinze*, secretar.

— **Defraudări la poșta din București.** O telegramă din București anunță că la poșta centrală s'au dat de urmărire unor defraudări mari, săvârșite de câțiva funcționari în mod foarte rafinat. E vorba de o sumă de peste 200.000 lei. Un funcționar superior, Ghizescu, a fost arestat.

— **Noul pod peste Dunăre.** Cu privire la construirea noului pod peste Dunăre, cetim în ziarul »Dnevnic« din Sofia, următoarele:

»Între Bulgaria și România s'a ajuns la o complexă înțelegere cu privire la construirea noului pod peste Dunăre. Noul pod se va construi la Corabia și va deschide astfel Bulgariei o nouă arteră de comunicațiune: București-Corabia-Sofia-Salonic, și a doua arteră Corabia-Constantinopole.

»Această linie transbalcanică va fi cu 100 de kilometri mai scurtă decât toate celelalte linii existente.

»Pentru Bulgaria această linie este de un interes capital. Se poate zice că Bulgaria va avea în mâinile ei toate căile pentru orient. Ea constituie un mare capital politic, care însă va depinde de relațiunile politice dintre România și Bulgaria.

»Noua linie prezintă mare importanță și pentru România, așa încât acest pod cu drept cuvânt se poate numi un adevărat pod al păcii.

»Interesele comune ce se vor naște, grație acestui pod, vor fi adevărate garanții pentru relațiunile pașnice între Bulgaria și Turcia.

»Noul pod va fi o adevărată izbândă a tehnicei ca și a păcii.

— **Starea Țarinei Rusiei.** O telegramă din Petersburg ne anunță că starea împărătesei Rusiei e desperată. S'a pierdut orice speranță de o restabilire complexă. Singura dorință a familiei este de a opri cel puțin progresele urmatoare ale neurasteniei.

Sânt ceasuri, ba chiar zile întregi când starea mintală a țarinei trebuie considerată ca anormală. Dînsa suferă deșmanția persecuției. Ușile și ferestrele trebuiesc ținute închise. La ori ce zgomot mic sare speriată. Nic-o vizită nu primește. Țarul este extrem de dezolat.

— **Canale noi în Marte.** Din New York se telegrafiază că profesorul Lovell, directorul observatorului astronomic din Flagstaff, a descoperit în planeta Marte un nou canal uriaș. Lungimea noului canal e de 1000 de miluri și, cum spune profesorul Lovell, e plin de apă. Între lunile Mai și Septembrie, ținutul din jurul acestui canal, mai înainte sterp și pustiu, deodată a început să înverziască. Semn că noul canal e un canal artificial, tăiat de ființe viețuitoare.

Descoperirea aceasta e primită în cercurile științifice cu mult pesimism. Directorul observatorului din Treptov (lângă Berlin) e de părerea că acest canal a existat și mai înainte și, prin urmare, descoperirea lui nu dovedește nimic.

— **Logodnă.** D. Dr. Iosif Boca, avocat în Deș și d-șoara Silvia Russu logodiți. Deș, la 8 Februarie 1910. — Felicitările noastre!

— **Comandantul corpului XII de armata E. S. Gandemack** a fost Marșil în 13 l. crt. la Orăștie ca să-și la rămas bun dela batalionul 28 de vânători, care pleacă la 1 Martie a. c. la Timiș Cubin lângă Dunăre.

Batalionul în mare ținută l-a așteptat în curtea căzărnil. Comandantul corpului a ținut batalionului o vorbire scurtă de adio, și apoi a urmat defilarea.

Batalionul 28 să compune din flăcăi români recrutați din cercul Aradului.

— **Catastrofe pe mare.** Din Teheran se telegrafiază că două vapoare de persoane s'au scufundat în golful persian unde mai multe zile de-arândul au bătuit furtuni mari. Pasagerii și mateloții, cu totul vre-o 200 inși, s'au înecat.

Crucișătorul »Königsberg« s'a ciocnit, în marea răsăriteană, cu alt crucișător »Dresden«. Ambele crucișătoare au suferit avarii mari.

— **Curiositate.** Este în Australia Occidentală un sat, în care toți locuitorii sânt chelși și fără barbă. Mici musteți, oricare le-ar fi vrsta. Nimic nu este mai curios, decît o a dunare de asemenea indigeni, a căror cranii sânt cu totul goale și strălucitoare.

Totuși, acești negri, cari sânt loviți de această infirmitate, nu se sinichiesc absolut de loc.

Nu mai, cînd un străin vine pe la ei, nu se lipsesc de a cere voie să-i treacă mina prin părul lin, și se găsește totdeauna un membru din trib care să puie călătorului, următoarea întrebare: — La ce servesc oare toate aceste mici firisoare pe care le purtați pe cap?

— **Necrolog.** Ioan Selagian, notar comunal în Talpaș, a răposat la 16 Februarie n., în vîrstă de 71 ani, înmormântarea lui a avut loc la 18 Februarie, în cimitirul din Talpaș.

Odihniască în pace!

— **Otrăvirea lui Stockholm.** Din Stockholm se telegrafiază că ancheta pornită de autorități până acum a constatat numai un singur lucru: faptul că otrăvirea a fost intenționată. Cineva — nu se știe încă cine — a voit să-l omoare pe baronul Essen. Ancheta se urmează cu cea mai mare energie.

Baronul Essen e grav bolnav, de-asemena și vice-governorul Damm și soția lui.

— **Telefon fără sîrmă.** S'a născocit un telefon fără sîrmă nou. Inginerul Grindell-Matthews ar fi avînd pe cel mai ieftin și mai bun. Ii zice aerofan și se alcătuește dintr'o mașină electrică purtată cu o baterie de 8 pînă la 10 volți și dintr'o tobă, care e receptorul. Experiențele le face în două camere cam depărtate. A izbutit a vorbi pînă la 1 klm. în Londra și pînă la 12 aiurea. Pînă acum a cheltuit 150.000 de lei și nouă ani de muncă. Nădejduiește că în curînd vor putea vorbi vasele cu țarmul și baloanele cu clădirile.

— La librăria noastră se află de vânzare: Nr. 1, 2, 3 și 4 din revista »Falanga«. Prețul unui număr 15 fileri.

Un tânăr român cu scrisoare bună și care știe vorbi bine românește, ungurește și eventual și nemțește, află aplicare în librăria noastră. Sânt preferiți cei cari se pricep bine în afaceri de librărie. Ofertele să se adreseze către: *Administrația ziarului »Tribuna«, Arad, Deák-Ferencz 20.*

— Concert filantropic militar. Corpul ofiteresc militar al regimentului de infanterie Nr. 33 va aranja Duminecă, în 20 Februarie n. a. c. în sala de iarnă a Otelului »Crucea-Albă« un concert militar, a cărui venit curat este destinat pentru fondul unor monumente a luptătorilor »(Kriegerdenkmäler)«, Prețul de intrare este *una coroană*. Inceputul concertului seara la orele 8.

Cronica socială și artistică.

De a serata dansantă la Palat. Ni se a-nuntă: La balul de curte dat în 28 Ianuarie în București a fost invitat și d. inginer Eugen Tîlea și a fost reprezentant M. M. L., L. cari au binevoit a se întreținea cu dânsul în modul cel mai afabil.

M. Sa Regina, cu noblețta și bunătatea care o caracterizează a binevoit a se interesa în mod deosebit de d-na Emilia Rațiu, soția regretatului fost președinte al partidului Dr. Ioan Rațiu.

Serata artistică din Oradea mare. Invităriile și programul seratei artistice, ce se va ține în Oradea-mare, la 10 Martie n. c. (iar nu la 6 Martie n. cum s'a tipărit din greșelă în n-rul trecut al ziarului nostru!) deja s'au expediat și mare parte din public le are deja în mână. S'au trimis nu mai puțin, decât 1200 de invitații! Aproape nu poate fi preot, învățător sau alt cărturar din B-hor, căruiu să nu-i se fi adresat invitație la marele act de manifestație culturală, care se apropie.

Încă înainte de spedirea invitațiilor publicul intelectual arăta un deosebit interes față cu serata proiectată și mulți din provincie, cari auziseră numai zvonul ei, au cerut informații pe cale telefonică, dela președintele comitetului »ranja« or Dr. Aurel Lazar, asupra detaliilor. Ideea fiind cu totul nouă și lumea aproape neobișnuită cu astfel de reprezentații mari, la început a fost cam neorientată, după ce li s'au dat însă multora lămuriri și informațiunile cerute, în mod exact, inimile cuprinse de îndoielă s'au umplut de o vădită bucurie și însuflețire.

Însuflețirea și entuziasmul a crescut și mai mult, după primirea invitațiilor, cari sânt alcătuite și tipărite cu gust și cu o inecșionabilă execuție tehnică. În comitetul de onoare și în cel aranjator este reprezentat așa zicând Bihorul întreg și cu deosebire tineretul, care deja de acum își țese în fantazie cele mai splendide iluzii despre noaptea de 10 Martie, când gingașele sibilene, în mândrul port românesc, li-se vor arăta vederilor, ca niște zâne din povești... În cafenele nu arareori se pot surprinde mici grupuri de iuriști și candidați de avocați, discutând cu pasiune despre viitoarea serată și despre succesul ei. Cel mai pesimiști din fire susțin, că nu va reuși, deoarece publicul din Bihor e amorțit sufletește, indiferent și indolent față cu actele culturale și artistice... Alții, cei entuziaști și optimiști afirmă dimpotrivă și cu toată convingerea, ce țiu-o da însuflețirea curată pentru cauză, că serata aceasta trebuie să succedă, pentru că lumea cultă din Bihor nu e mai rea și mai neînțelegătoare pentru astfel de lucruri, decât prin alte părți, numai că până acum nu a fost pusă la probă și nu a fost invitată la ceva reprezentație în stil mai înalt, cum este aceasta.

— Bihoreni însă, acum ori niciodată, vor dovedi, că au toată înțelegerea și toată dragostea față de

producțiile artistice ale sufletului românesc și știu să și prețuiască cântecul și portul, atunci când e înfățișat de înșiși frații lor din Ardeal. Iar această înțelegere, dragoste și cinștire o vor dovedi-o cu prezența lor la serata din 10 Martie n. l Astfel argumentează cei optimiști. Și noi credem și avem mare nădejde, că adevărul va fi pe partea acestora.

După interesul arătat deja până acum se prevede o afluență enormă. Deaceia toți, cei cari doresc a și prenota locul sau a li-se închiria odaie la otel sânt poștiți a se adresa dlui Dr. Aurel Lazar, preș. comit. aranjator, încă din bună vreme. Deasemenea orice deslușiri și informațiuni sânt a se cere dela aceeaș adresă.

Petrecere în Birchiș. Inteligența română din valea Murășului dă petrecere cu dant la 20 Februarie n., în otelul »Leopold David« din Birchiș. Inceputul la orele 8 seara.

Bal costumat în Abrud. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur organizează bal costumat (port național românesc) în otelul »Detunata« din Abrud, Joi, la 24 Februarie n, Inceputul la orele 8 seara.

Reprezentație teatrală în Șeitîn. Corpul învățătoresc din Șeitîn organizează reprezentație teatrală în sala comunală de joc din Șeitîn, Duminecă, la 20 Februarie n. Se va juca »Cinel-cinel« de V. Alecsandri. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

O nouă societate de înmormântare. În comuna Petrovasela, comitatul Torontalului, în fine s'a putut înființa o »societate de înmormântare«. Numai cu mari greutăți s'a putut obține aprobarea statutelor acestei societăți — evident cu scopul umanitar — deatâtea ori respinse supt diferite pretexte. Meritul li are preotul local, Ioanichie Neagoe, care abia după câțiva ani și a putut vedea realizată această dorință.

Adunarea generală a băncii »Ardeleana« din Orăștie ținută, Marți în 15 l. crt., a decurs în cea mai bună dispoziție și ordine, și a durat abia 30 minute, de bunăseamă un record, față de adunările generale din trecut.

La această adunare au fost reprezentate 2377 acții, iar parte au luat atât acționari din loc cât și cei din jur, mai ales țărani.

Aici este locul să facem constatarea îmbucurătoare că în anii din urmă bilanțurile băncii »Ardeleana« și-au schimbat mult fața în spre bine, și dovedesc că o mână pricepută și neobosită a a plivit și curățit holda operațiunilor »Ardelenel« de buruiana care înșpira griji asupra recoltei viitorului. Zecile de mii de interese restante au dispărut dintre active. Capitalul social s'a urcat printr'o emisiune nouă bine reușită la 1 milion și rezervele la aproape 900.000, așa că imobiliile și întreprinderea uzinei electrice nu mai întrec capitalul social ca în bilanțurile anterioare. Din contra vedem că împrumutul uzinei electrice s'a transformat într'unul cu anuități și aduce acuma 6¹/₁₀ față de cele vre-o 5% din trecut.

În general întreg bilanțul anului 1909 arată că institutul »Ardeleana« s'a consolidat în mod însemnat.

Acest progres satisfăcător este a se mulțumi în cea mai mare parte directorului actual dlui Ioan I. Lapedatu, care a dezvoltat și dezvoltă o muncă uriașă pentru înaintarea și întărirea băncii în a cărei frunte stă, și roadele după cum am amintit și încep a se arăta.

Dorim ca banca »Ardeleana« situată într'un ținut așa de mare și curat românesc să progreseze tot mai mult supt conducerea harnicului ei director, pentruca să poată să și îndeplinească pe deplin înalta misiune economică spre bucuria și

mândria noastră a tuturor și îndeosebi a celorlora dintre întemeitării cari trăiesc și la anul pot să serbeze jubileul ei de 25 de ani. A.

Adunarea »Patriei«. Sâmbăta trecută la 5 c. — scrie »Unirea« — s'a ținut a 24-a adunare generală a institutului nostru »Patria«, care prin soliditatea sa și prin chipul cuminte, cum e condus, ocupă loc între fruntașele noastre institut de credit. Pentru această adunare au fost depuse 1755 acții, cari dădeau 653 de voturi. Din raportul direcțiunii și bilanțul anului 1909 scoatem câteva cifre mai de interes. Capitalul social s'a ridicat la cifra de 550 mii cor. Emisia aceasta a treia s'a făcut în liniște, între vecii acționari, și până în încheierea anului au fost complect plătiți. Fondul de rezervă, cu dotația anului întrece capitalul, ceace denoată soliditatea institutului.

Tot în favorul acestei note bune sânt depunerile, cari se apropie de 3 milioane cor. Mai însemnăm aici împrumuturile cambiali cu peste 3 milioane coroane, cele hipotecare și lombard de aproape 100 mii cor. și față de acestea efectele de aproape o jumătate milion cor. și alte realități de aproape 100 mii cor. Intregă circulația anului a fost de 33 mil. cor. iar venitul curat de 86 mii cor. Din acesta s'au dat de acție 30 cor. dividendă, 30 mii cor. fondului de rezervă, aproape 4 mil cor. fondului de penziuni 4521-79, spre scopuri de binefacere. Suma aceasta s'a împărțit astfel: fondului șpitalului studenților 1500 cor., fondului cultural 500 cor., Casinei din Blaj 400 cor. câte 100 cor., școlii elevilor de meserii, școlii de fetețe, școlii studenților din Blaj și Cluj, studenților bolnavi, internatului preparandial și societății meseriașilor; studenților săraci s'au votat 50 cor., iar restul a rămas la dispoziția direcțiunii.

În direcțiune au fost realești Dr. Ales. Pop și Gheorghe Bărbat, iar în locul devenit vacant prin moartea membrului Dr. Augustin Bunea, a fost ales Dr. Isidor Marcu.

Plaza grânelor din Aradul-nou.

16 Februarie 1910.

Vremea e domoală și înrăurește favorabil sămănăturile.

Prețurile cad mereu.

S'a vândut azi:

grâu 700 mm.	14.10
orz 100 mm.	6.70
ovăș 100 mm.	7.00
secară 100 mm.	9.00
păpușei 600 mm.	6.10

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kig

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 4 Februarie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kigr. a fost următorul

Oriz nou

De Tisa	28 K.	95—30 K.	— H
Din comitatul Albei	28	80—29	80
De Pesta	28	90—29	80
Bănățanesc	28	95—29	80
De Bacica	28	60—29	80
Secară de calitate I.	19	75—20	05
Secară de calitate mijlocie	19	55—19	65
Orzul de nutreț, calitate I.	14	75—14	95
Ovăș de calitate I.	15	70—16	80
Ovăș de calitate a II.	15	40—15	60
Cucuruz	14	80—15	80

BIBLIOGRAFII.

— Toate cărțile anunțate la acest loc se pot comanda prin librăria »Tribunei«. — Asupra cărților anunțate se va mai reveni.

G. Coșbuc, Fire de tort (Versuri). Ediția a IV-a București, 1910. Ediția C. Sfetea. Prețul Lei 2.50.

Schuber Lajos

vopsitorie de primul rang și atelier de curățit hainele de mătase și fire de lână, cu putere de aburi

Szabadka, Beresényi-u. 314.

Primește vopsirea și curățirea de haine bărbătești și femețești, uniforme, perdele de dantele și tunis, umbrele, broderii. Dantele vopsesc conform gustului celui mai rafinat, după modele. Primesc curățirea de materii de mobile atât în casă, cât și afară de casă. Mănuși de glassé și rocuri de plote se vopsesc elegant. — Hainele de doliu se vopsesc în decurs de 24 ore. — Comandele poștale se execută prompt și conștiințios

ANUNȚURI
se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

Scritor,

cu praxă, află aplicare pe lângă condițiuni foarte favorabile la **Dr. Victor Moldovan**, avocat în Mocs (Kolozs-m.).

Dr. Oskár Leonhard, medic, specialist în boalele de stomach și Intestine.

Sebeșul-săesc, piața mare 9.

Aveți deja?

MIJLOC MODERN de cursă cu ELECTRICITATE

Dacă nu aveți să căutați ca să vi-o procurați cât mai curând. Veți avea o carte de lectură foarte interesantă, care conține sfaturi prețioase pentru bolnavi și cu deosebire explică efectul binevoitor al curentului galvanic aplicat la diferite boale. Acel bolnav, cari după probe

de vindecare nereușite și-au pierdut speranța de-a se vindeca, citind această carte, de sigur, vor afla mângâiere și speranță. Vindecarea prin electricitate de multoari ne îmbie ajutorul dorit, când scăzile, masagele și medicamentele n'au succes. Slăbiciunea generală nervoasă, bolile reumatice, insomnia, nevralgia, bolile de stomac, tofelul de slăbiri, anemia, multe boli femeiești s'au tratat cu succes prin electricitate.

Cereți această carte și noi bucuos vi-o trimetem

gratis și franco

în plic (inchis) fără vre-un deobligament.

Inst. de ord med. **Electro-Vitalizer** Budapest, Semmelweis-ut. 4. f.élemelet 51.

Ordinează peste săptămână dela 10—1 și dela 3—7 ore. — Duminica și în zile de sărbători dela 11—1 oră.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer Inst. de ord. med. Budapest, Semmelweis-ut. 4. f.élemelet 51.

Binevoii, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: »Tratat despre electrografia modernă«.

Gratis și franco.

Numele

Comuna

Județul comit

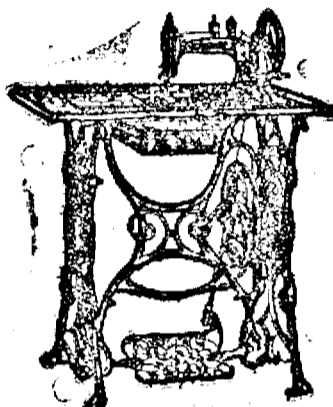
Un ofițer român,

din armata comună dorește a se căsători cu o româncă cu cultură socială convenabilă. Ofertele cu amintirea zestre, sunt a se trimite administrației »Tribunei«.

Intențiuni absolut serioase, discrețiunea chestie de onoare.

STAAN EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Gramofoane și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphragon. Telefon nr. 459. — Preț curent gratuit. —

Are magazin de mașini de cusut PFAPP de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

S'au ieftinit cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.

100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonului 63.

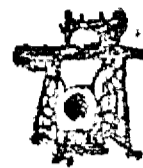
Pentru fabricce, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziene în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

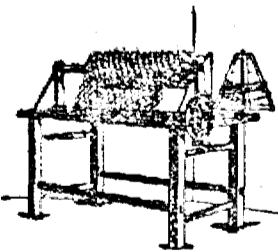
Intreprindem și executăm tot felul de lucru și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

ILIE ȘTEFLEA, blănar SIBIU Nagyszeben, Grosser-Ring 18.

Recomandă on. public din loc și jur prăvălia și atelierul său de cojocărit aranjat cu puteri excelente de lucru. Bazat pe experiențele de mai muți ani câștigate în Viena, Berlin, Paris și Londra, se află în plăcuta poziție de a satisface deplin gusturilor on. public. Pregătește tot-felul de lucrări de cojocărit și anume: manșoni, boauri, jachete și gamași cu prețuri moderate.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sirmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco. Premiat la 6 expoziții.

Dosa Farkas

fabricant de biliard

Kolozsvár, Vesselényi Miklos-u. 7.

Depozit de biliard gata Pregătesc mese de biliard și le reparaz a-

tât în oraș, cât și în provincie, imediat. Țin în depozit **bastoane de biliard** (daco), **chiulele de biliard** de bansolin și fildeș (os de elefant), apoi: **cretă, piele de biliard**, și orice alte lucruri trebuincioase.

Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru **cafenele, cofetării și locuințe.**

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu abur, în **ALBA-IULIA. Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (lingă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

BERBERSZKI MIKLOS

pantofar

Nagybecskerek, Józsefherceg ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot felul de ghete și pantofi pregătiți din piele neagră și colorată, precum și din din catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Ne-guțătorii se bucură de favoruri deosebite.

SLEPÁK A.

orologier, aurar și giuvargiu în

Marosvásárhely, Széchenyi-ter nr. 43.

Mare depozit de tot felul de **orloage de buzunar, de părete, atir-nătoare** precum și tot felul de **giuvaericele de aur și argint**. Reparări de orloage și giuvaericele se efectuează prompt.

Giuvare vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi.

IOSEF JIKELI

SIBIU, str. Cismădiei Nr. 47.

Telefon Nr. 190.

neguțătorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; fa furii și bide inflorate, rame pentru lcoane, globuri și lămpi, oglinzi și globe de sticlă.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemnă și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43.

— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică pe ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Právaia: V., strada Váci nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani **ciasornice de turn, școli, castele și cazarme**, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Zinti János atelier de pictură de sticlă
Budapest IV. Üstút 29.

Îmi las îndrămeala a atrage atenția on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac geamuri de biserici, verande și sufragerii.
Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

ZOMBOR SANDOR

ortoped și fabricant de instrumente medicale.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am deschis în **Oradea-mare—Nagyvárad Utl utca nr. 26,** un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor moderne de azi, unde se pregătesc tot-felul de instrumente specialiste și alte mașini de bransa aceasta și primesc și repararea, - ascuțirea, lustruirea și nichelarea acestora. — Pregătesc după cel mai nou sistem aranjamente de spital, mese pentru

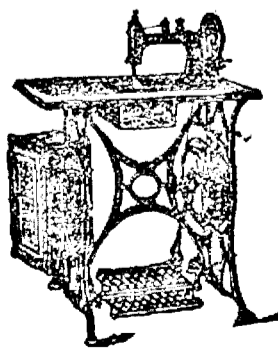

operație și pentru examinare, du spuri pentru instrumente speciale și de legat, precum și membre artificiale mașini orthopede pentru umblat și pentru îndreptarea corpului, etc. corsete artificiale ș. a. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

BALOG GEZA

Depozit de biciclete și mașini de cusut, atelier de reparat
Vârșet — Versecz, str. Deák Ferencz Nr. 3.

Filiale: Becicherecul mare, Fő ut și colțul str. Martintz.

Depozit de totfelul de mașini de cusut și biciclete

din țară și din străinătate precum și totfelul de părți de-ale acestora cu prețuri foarte ieftine.

Atrag tot odată atențiunea on. public asupra celor mai bune ace ale mele pentru mașini de cusut.

Reparaturile se efectuează prompt și ieftin.

Garanție pe 6 și 10 ani.

Decorat cu medalie de Argint la Expoziția Română București 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoți, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut subscrisul, depozitul meu cu tot felul de

• Pălării preoțești •

pe cari la comandă, le trimet ori și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. In deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce față. Cu permisiunea Domniei Sale l-am și numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest dragălaș model.

Tot odată fac cunosct Onor. Cler Român, că acest adevăratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme al face acest model ci numai mie singur, cumpărând dela alte firme străine aceste pălării va fi numai imitații atât în calitate cât și în format. **Prețul 9 cor. 40 fl.**

Pălării preoțești linse calitate fină 7 cor. Cutia și porto 1 cor. 20 fl., trimit ori și unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, și momentan restitui paralele.

Fesuri preoțești pentru iarnă, prețul 5 cor.

In speranță că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, și va cumpăra mai bucuos dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă:

A. Meșotă,
pălărier român.

Brașov, str. Orfană 3.

Primul Institut sudungar de auritură artistică
a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoans, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicelor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — — — bransa aceasta. — — — — —

**PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ
DE CEMENT ȘI BETONIZARE
INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI**

IOSIF KNOTT

Fabrica: în drumul Buzlașului
în fața casel de vamă. ● **Cancelaria de zidire:**
Telefon Nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea. Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de apă, vaduri, padimentare de terase, prevederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și mic a cementului
— de Portland și Roman. —

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferez garanție.

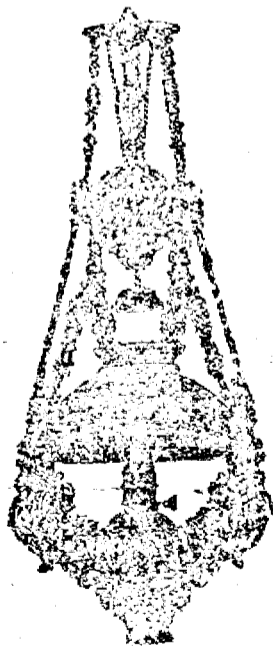
■ La dorință servesc bucuos cu planuri și prelininare de spese. ■

Deschidere de prăvălie de sticlării și porțelan.

Fac cunoscut on. public din Vârșeț și jur, că în piața Francisc Iosif, colțul casei dlui Vasa Petrovits am deschis o nouă

prăvălie de
sticlării,
porțelan,
icoane,
oglinzi
și lampe.

**Incadrări
de icoane**
se fac conștiințios, prompt și cu prețuri foarte ieftine.

Primesc
lucrări de
sticlă
pentru zidiri
și le pregătesc
în atelier și
afară cu prețuri
foarte ieftine.

**Garnituri
de sticlă
și serviciu
alb pen-
tru masă.**

Roagă binevoitorul sprijin:

MARKUS EISER, Versec.

RUDOLF CZECK : urmașul lui :
Julius de Meiner

SIBIU (NAGYSZEBEN) Grosser Ring Nr. 19.

— Execută totfelul de icoane artistice. —

Platinatipia icoane simple mici și până la mărime naturală. — **Picturi** renumite cu uleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate. Cu deslușiri servesc bucuos.

Aradi Ipar- és Népbank.

VAGYON.

Mérleg-számla 1909. december 31-én.

TEHER.

Készpénz : az intézet pénztáraiban	367,858 24		Részvénytőke : 5,625 drb 400 koronás részvény	2.250,000
az osztrák magyar banknál	605,686 55	973,544 79	Tartalékalapok : általános tartalékalap	698,797 58
Váltótárca		9.806,734 30	rendkívüli tartalékalap	100,000 —
Aradi hitelegylet tartozása		279,810 —	ért.-papírár folyamkülönb. tart. alap	40,000 —
Előleg értékpapírokra		164,980 26	ingatlan értékkülönbözeti tart. alap	40,000 —
Folyószámlai adósok		2.410,803 99	hitelegyleti tartalékalap	3,115 93
Jelzálog kölcsönök		508,275 56	nyugdíj-alap	163,690 41
Zálogházi kölcsönök		260,436 —	csejthei Varjassy József alap	7,405 51
Záloglevél kölcsönök	901,346 63	1.386,812 97	Hitelegylet 5% biztossági alapja	9,864 48
Községi kölcsönök	485,466 34	1.084,098 96	Betétek : betéti könyvecskékre	6.252,578 55
Értékpapírok*) és sorsjegyek		35,588 72	folyószámlára	443,571 50
Nyugdíj alap értékpapirjai		13,002 55	Visszleszámított váltók	5.235,080 29
Ércpénzek, szelvények, osztályors- jegyek stb.		414,066 19	Átruházott zálogl. és községi kölcs.	1.262,775 60
Ingyatlanok : intézeti ház Aradon	206,032 04	39,682 85	Hitelezők	1.195,549 03
intézeti ház Békéscsabán	156,759 35	7,658 90	Fel nem vett osztalékok és osztj- nyeremények	1,200 —
egyéb ingatlanok	293,774 66	656,566 05	Be nem fizetett betét kamat adó	15,473 11
Adósok		39,682 85	Előre felvett kamatok és elszámolat- lan jövedelem	115,388 15
Hátralékos és előre fizetett kamatok		7,658 90	Nyereség áthozat 1908. évről	2,027 27
Felszerelések leírás után			Nyereség 1909. évben	205,544 68
*) Ebből községi kötvény, záloglevél és állam- papír 584100 — K.				
		18.042,062 09		18.042,062 09

Arad, 1909. évi december hó 31-én.

Hehs Béla, s. k.
vezérigazgató.

A könyvvezetésért:
Keill Lajos, s. k.
cégvezető titkár.

Szalay Károly, s. k.
elnök-igazgató.

Isztóris Kálmán, s. k.
igazgató.

Keresztes Ferenc, s. k.
igazgató.

Kristyóry János, s. k.
igazgató.

Dr. Tagányi Sándor, s. k.
igazgató.

Walder Gyula, s. k.
igazgató.

Jelen vagyon és teherkimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Priegl István, s. k.
f. ü. b. elnök.

Kohn S. N. s. k.
f. ü. b. tag.

Steigerwald Alajos, s. k.
f. ü. b. tag.

Grábner Károly, s. k.
f. ü. b. póttag.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottságának jelentése az 1909. üzletéről.

TISZTELT KÖZGYÜLÉS!

A kereskedelmi törvény és az intézeti alapszabályokban előirt kötelességünknek megfelelőleg, az intézet ügyvezetését az egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy a több ízben megtartott rovincsolásaink alkalmával az intézet kezelése alatt álló pénz és érték-készletet mindenkor a szabályosan vezetett könyvekkel összehangzóan és hiány nélkül találtuk.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1909. évi zárszámadásokat, mérleget, valamint a nyereség és veszteség-számlát a

helyesen lezárt könyvek és zárszámadások alapján a törvény és alapszabályoknak megfelelően összeállítottaknak találtuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a lefolyt 1909. évi 207,571-95 korona nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Ezek alapján indítványozzuk, hogy az igazgatóságnak a lefolyt 1909. üzleti évre vonatkozólag a felmentvény megadására és ugyanezt a saját részünkre is kérjük s miután megbízatásunk lejárt, ezután is megköszönjük a belénk helyezett bizalmat.

Kelt Aradon, 1910. évi január hó 31-én.

Az aradi ipar és népbank felügyelő-bizottsága:

Dr. Priegl István, s. k.
f. ü. b. elnök.

Kohn S. N. s. k.
f. ü. b. tag.

Steigerwald Alajos, s. k.
f. ü. b. tag.

Grábner Károly, s. k.
f. ü. b. póttag.